

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת ויקהל-פקודי - פרה - תשע"ב

אלה הדברים אשר צוה ה' לעשת אותם (ויקהל ל"ה - א')

יש להבין למה בפרשתנו הקדימה התורה את מצות שבת למלאכת המשכן ואילו בפרשת כי תשא הקדימה התורה את מלאכת המשכן למצות שבת. וי"ל שמצות שבת היא תיקון הפרט לכל איש מישראל, ואילו נדבת המשכן היא תיקון לכלל האומה. משום כך לפני שחטאו בני ישראל בחטא העגל, כשהיו צריכים להכין משכן להשראת השכינה בעם בכללו, הקדימה התורה את מלאכת המשכן, אך לאחר חטא העגל, נתגבר הצורך בתיקון הפרט, לכן כאן הקדימה התורה מצות שבת למלאכת המשכן.

(ה"אוהב ישראל מאפסא זיע"א)

אלה הדברים אשר צוה ה' לעשת אותם (ויקהל ל"ה - א')

משה רבינו הקהיל את כל בני ישראל ואמר להם, "אלה הדברים" דברים אלה להקהילכם וללכדכם תמיד בלב אחד ובעצה אחת, הם רצון השי"ת - "אשר ציוה ה' לעשות אותם".

(הרה"ק הר"י מווארקא זיע"א)

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת (ויקהל ל"ה - ג')

זהו רמז אזהרה לאדם על הכעס. דהנה גם כשמותר לכעוס על עוברי רצונו, היינו דוקא כעס הפנים ולא כעס הלב, שרק יראה להם כאילו כועס, אך יראה שיהא לו ישוב הדעת שלא יבוא הכעס בלבו. אמנם בשבת גם זה לא נכון אלא צריך להראות לכל, חדות לבבו ושמתו בה' הנותן מתנה כזו לישראל. וזהו רמז הכתוב, לא תבערו את אש הכעס אפילו בכל מושבותיכם, אפילו ביישוב הדעת ובאופן הנ"ל ביום השבת, דביום חול מותר זה ולמצוה יחשב.

(אגרא דכלא)

מלא אותם חכמת לב לעשות כל מלאכת חרש (ויקהל ל"ה - ל"ה)

מלאכת השתיקה להחריש בעת הצורך היא עצמה חכמה גדולה, וכמו שאמרו חז"ל (מסכת אבות ג' - י"ז) "סיג לחכמה שתיקה", וזה מרמז כאן הפסוק "מלא אותם חכמת לב" - "לעשות כל מלאכת חרש" - להחריש.

(הרה"ק רבי ישראל ממודזיץ זיע"א)

והמלאכה היתה דים (ל"ו - ז')

דים ר"ת דוד יוסף משה, דוד רו' לתפילה שחיבר ספר התהלים שכולו זמירות ותשבחות לקל חי, יוסף רו' לגמ"ח ע"ד ויכלכל יוסף את אחיו, משה רו' לתורה ע"ד זכרו תורת משה, ור"ל "והמלאכה" הגשמיות שהאדם מתעסק בה צריך להיות רק לצורך "דים" היינו לצורך תורה, עבודה וגמ"ח.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אותה והותר (ל"ו – ז')

הקשו המפרשים שלכאורה יש כאן סתירה בפסוק, דאם היה "דים" דהיינו די מה שצריך להמלאכה, א"כ אין כאן "והותר". ואפשר לתרץ, כי זהו מכבוד השי"ת להביא יותר ממה שצריך למלאכה, ולא בצמצום בדיוק כמה שנצרך ולא יותר, וא"כ גם הנוותר יש בו צורך, ליפות את המצוות ולהראות את חשק ואהבת המצוה, ושפיר כתיב "דים".

(באר מים חיים)

אלה פקודי המשכן (ל"ח – כ"א)

איתא במדרש שבני ישראל חשדו במשה רבינו בעניין נדבות המשכן, לכן הוצרך משה לערוך לפניהם את "פקודי המשכן" ולהראות להם חשבון מדוקדק שכל הכסף והזהב הגיע בשלימות למלאכת המשכן. ותמוה איך עלה על דעתם של בני ישראל חשד כזה, וכי לא ידעו שמשה רבינו בז לכסף ולזהב, האם לא ראו שבזמן יציאת מצרים, כשכולם היו עסוקים בביזת מצרים, לא נתעסק משה רבינו כלל בכסף ובזהב אלא עסק במצוות העלאת ארונו של יוסף הצדיק. וי"ל שכוונה אחרת לגמרי יש כאן, בני ישראל ידעו והבינו שהמשכן מוקם כולו מתרומותיהם, אולם תרומה שלא ניתנה בלב שלם ובכוונה זכה לא תוכל להיכלל בבנין הקדוש. משום כך היו רבים שהרהרו לעצמם, מי יודע אם התרומה שנתתי נכנסה ונכללה בבנין המשכן, לכן באו כולם אל משה רבינו לבדוק ולברר איזה מן התרומות נותרו ללא כל שימוש, ולא נחה דעתם עד שערך משה רבינו לפניהם את החשבון המדויק והוכיח להם כי כל התרומות נכללו לבניית המשכן ולא נותר מאום ללא שימוש.

(הרה"ק ה"תפארת שלמה" מראדומסק זיע"א)

כי ענן ה' על המשכן וגו' לעיני כל בית ישראל (מ' – ל"ח)

עד כה, אף שהלך עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם, לא כל ישראל זכו לראות זאת, רק הנביאים ובעלי המדרגה שבניהם, אולם מאז שביקש משה רבינו "ילך נא ד' בקרבנו" וכן "ונפלינו אני ועמך (כי תשא) והקב"ה הבטיחו "נגד כל עמך אעשה נפלאות (שמות ל"ד – י)", ראו כל בני ישראל את ענן ה' הולך לפניהם, "לעיני כל בית ישראל".

(הגר"א מוילנא זיע"א)

פניני השבת

וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה' (ויקהל ל"ה – ב')

ראו כמה גדולה וחביבה היא מצוות השבת קודש, אין על האדם לעשות שום מעשה, אף לא תנועה קלה. כיון שהגיעה שבת קודש, נכנס האדם מעצמו, ועד מוצאי שבת אינו יוצא ממנה אף לא לרגע אחד. וזה שאמר הכתוב "וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה'" אף ללא טרחה יהיה לכם קודש.

(הרה"ק רבי ש"ב מפרשיסחא זיע"א)

קרית קרעטשניף, רחובות טל. 08-9492297